

Dokument nr. 8:5

(2006-2007)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Torbjørn Andersen, Gjermund Hagesæter, Børge Brende, Ivar Kristiansen og Øyvind Halleraker

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Torbjørn Andersen, Gjermund Hagesæter, Børge Brende, Ivar Kristiansen og Øyvind Halleraker om å innvilge Statoils søknad om utslippstillatelse for et kraftvarmeverk ved oljeraffineriet på Mongstad

Til Stortinget

BAKGRUNN

Statoil søkte i juni 2005 om konsesjon og utslippstillatelse for et gassfyrt kraftvarmeverk ved oljeraffineriet på Mongstad i Hordaland. Kraftvarmeverket er planlagt fyrt med gass fra raffineriet og fra Troll-feltet. Totalt vil det være et forbruk på 700 millioner kubikkmeter gass årlig ved kraftvarmeverket. En tredjedel av dette vil være fyrgass fra raffineriet.

Kostnaden ved bygging av et kraftvarmeverk på Mongstad vil være 3 mrd. kroner, pluss 1 mrd. kroner til gassrør fra ilandføringsanlegget for gassen fra Troll-feltet på Kollsnes til Mongstad. Energitilførselskapasiteten ved anlegget vil være 350 MW varme i form av damp og varmt vann, og 280 MW elektrisk kraft. Varmen skal brukes til raffineriprosessene og skal erstatte raffineriets oljebaserte energiproduksjon.

Av kraftproduksjonen skal 60 MW brukes for sikker drift av raffineriet, mens de øvrige 220 MW skal leveres ut på nettet og vil bli brukt til kraftforsyning til Troll A-plattformen, på anlegget på Kollsnes og eventuelt på Gjøa-feltet. Virkningsgraden ved kraftvarmeverket er beregnet til 70 pst. ved oppstart og er ventet å øke til 80 pst. når ytterligere tilpasninger på raffineriet gjennomføres. Dette er en svært høy virkningsgrad sammenlignet med mer tradisjonelle gasskraftverk.

Årlig energiproduksjon fra kraftvarmeverket vil være 2,3 TWh varme og 1,8 TWh elektrisk kraft. Selv om ikke kraftvarmeverket i seg selv vil levere til alminnelig forsyning, vil det gi et betydelig bidrag til å bedre kraftforsyningen i Bergens-området ved at energiproduksjonen ved verket vil frigjøre kraft som i dag forsyner raffineriet på Mongstad og Troll A-plattformen til alminnelig forsyning. Økt tilgjengelig kraft til alminnelig forsyning i Bergens-området vil føre til at Statnetts planlagte kraftkabel fra Sima i Hardanger til Samnanger kan utsettes i flere år. Denne kraftkabelen er miljømessig omstridt siden den, slik den er planlagt, vil gå gjennom sårbare naturområder langs Hardangerfjorden. Et ja til Statoils planer for et kraftvarmeverk på Mongstad kan derfor gi en miljøgevinst i Hardanger.

Kraftvarmeverket vil i seg selv slippe ut brutto 1,3 mill. tonn CO₂, men økningen i CO₂ fra raffineriet og kraftvarmeverket samlet vil være netto 950 000 tonn siden energien fra anlegget vil erstatte oljefyrtede kjeler og utnytte fyrgassen i gassfakkelen. Det blir ingen økning i utslippene av NO_x.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) ga i juli 2006 konsesjon til Statoils planlagte kraftvarmeverk på Mongstad. Da NVE presenterte sin beslutning, uttalte administrerende direktør Agnar Aas til NTB at gasskraftverket på Mongstad var et av de aller beste prosjektene NVE har hatt til behandling.

"Det gir en svært effektiv utnyttelse av naturgassen. Man bruker naturgass som råvarekilde for å produsere varme samtidig som den samlede tilførselen av elektrisitet øker",

sa han.

NVE trakk i sin vurdering frem at kraftvarmeverket med tilhørende gassrørledning ville gi betydelige samfunnsmessige fordeler. Direktoratet pekte på at kraftvarmeverket vil, som følge av integrasjon med

eksisterende raffineri, oppnå en høy energiutnyttelse (over 70 pst.). Energibruken på raffineriet vil bli betraktelig mer effektiv, og verket vil gi økt forsynings-sikkerhet lokalt, regionalt og nasjonalt. Gassrørledningen vil også muliggjøre bruk av gass til næringsformål i regionen.

NVE pekte også på at anlegget har moderate negative miljøvirkninger lokalt og regionalt. Ulempene er i første rekke økte CO₂-utslipp i Norge. Anlegget vil medføre en utslippsøkning på om lag 1 million tonn CO₂-ekvivalenter pr. år. Det tilsvarer om lag 1,7 pst. av dagens utslipp. Selv om kraftvarmeverket blir bygd, må de totale norske utslippene av CO₂ holde seg innenfor rammene av internasjonale klimaavtaler. Det økte utslippet som følge av anlegget, må derfor bli kompensert av internasjonale kvotekjøp eller nasjonale tiltak.

NVE pekte på at rensing og bruk av CO₂ i oljeutvinning har svært høye kostnader. I tillegg er det stor usikkerhet knyttet til om CO₂-håndtering vil være samfunnsøkonomisk lønnsomt for kraftvarmeverket på Mongstad alene. NVE ville derfor ikke gi Statoil vilkår om dette i forbindelse med konsesjonen. I stedet krevde NVE at det blir tilrettelagt for eventuell senere CO₂-håndtering.

I august 2006 valgte dessverre Statens forurensningstilsyn (SFT) å anbefale å avslå Statoils søknad om utslippstillatelse for kraftvarmeverket. En slik utslippstillatelse er påkrevet etter forurensningsloven, og uten utslippstillatelse kan det planlagte kraftvarmeverket ikke bygges, selv om NVE har gitt konsesjon.

SFT satte som betingelse for at de ville gi en utslippstillatelse, at det ble installert rensing av utslippene av CO₂ fra første dag kraftvarmeverket er i drift. Slik rensing av CO₂-utslippene fra det planlagte kraftvarmeverket på Mongstad vil være svært kostbart. NVE presenterte høsten 2005 beregninger av rensingskostnader for CO₂-utslipp ved en del av de planlagte gasskraftverkene i Norge. For det planlagte kraftvarmeverket på Mongstad ville nåverdien av kostnadene knyttet til CO₂-rensing over verkets levetid beløpe seg til 6-12 mrd. kroner. Med en redusert nåverdi i denne størrelsesorden vil det planlagte kraftvarmeverket være klart ulønnsomt, og vil etter all sannsynlighet ikke bli bygget. Bruk av utskilt CO₂ som trykkstøtte for økt oljeutvinning på Gullfaksfeltet i Nordsjøen vil ikke endre denne konklusjonen, men gi omtrent de samme resultatene i form av redusert nåverdi. At rensing av CO₂ ved det planlagte kraftvarmeverket på Mongstad blir så kostbart, også sammenlignet med andre planlagte gasskraftverk, skyldes at dette prosjektet er svært teknisk komplisert ved at man knytter det til raffineriet. Til gjengjeld gir nettopp det valgte konseptet den høye virkningsgraden.

Endelig beslutning om Statoil vil få innvilget sin søknad om utslippstillatelse for det planlagte kraftvarmeverket, ligger nå hos Regjeringen.

Alternativet til å si ja til Statoils planlagte kraftvarmeverk ved oljeraffineriet på Mongstad - med de samme utslippskrav som i det øvrige EØS-området - for å sikre kraftforsyningen til Bergens-området, vil med stor sannsynlighet være et mobilt gasskraftverk og bygging av den omstridte kraftkabelen gjennom Hardanger. Begge deler er dårlige løsninger for miljøet. Statnett søkte under den anstrengte kraftsituasjonen vinteren 2002-2003 om tillatelse til et midlertidig gasskraftverk på Kollsnes for å sikre den nasjonale kraftforsyningen. Den gang var det aktuelt å sette inn et kraftverk på 150 MW med en driftstid på 4 måneder. Virkningsgraden ved et slikt mobilt gasskraftverk var angitt til bare 35 pst., altså under halvparten av hva Statoils planlagte kraftvarmeverk på Mongstad vil ha. Totalt ville et slikt gasskraftverk i de 4 månedene det var planlagt å være i drift slippe ut 260 000 tonn CO₂ og 860 tonn NO_x. Statoils planlagte kraftvarmeverk på Mongstad vil slippe ut kun en fjerdedel av utslippene av CO₂ og ha ingen utslipp av NO_x. Norge har i dag problemer med å nå våre utslippsforpliktelser av NO_x i henhold til Gøteborgprotokollen. En betydelig økning i utslippene av NO_x, slik et mobilt gasskraftverk vil innebære, vil gjøre det svært vanskelig for Norge å nå våre utslippsforpliktelser for NO_x i henhold til Gøteborgprotokollen, uten drastiske tiltak som i betydelig grad vil ramme annen industri eller andre næringer.

Statoils planlagte kraftvarmeverk vil sikre kraftforsyningen fra land til Troll A-plattformen. Elektrifisering av plattformene på sokkelen, der dette er teknisk og økonomisk mulig, vil være et viktig bidrag til å redusere de norske utslippene av CO₂. På norsk kontinentalsokkel står det i dag rundt 20 gasskraftverk, uten CO₂-rensing, og med betydelig høyere CO₂-utslipp i forhold til kraftproduksjonen, enn noen av de planlagte gasskraftverkene på land. Økte utslipp på sokkelen, som følge av økt norsk olje- og gassproduksjon, er også årsaken til at dagens norske utslipp av CO₂ er høyere enn våre forpliktelser i Kyoto-avtalen for perioden 2008-2012 tilsier. Økt elektrifisering av sokkelen gjennom kraftforsyning fra land vil derfor være et viktig bidrag for at Norge skal nå våre forpliktelser i Kyoto-avtalen. Skal dette være mulig, er det nødvendig med en sikker kraftproduksjon på land.

Konsekvensene av et nei til Statoils planer om et kraftvarmeverk ved oljeraffineriet på Mongstad vil være dramatiske. Først og fremst vil et lite energieffektivt raffineri på Mongstad være en unødvendig stor luftforurensner. På litt sikt kan det føre til nedleggelse av raffineriet, og tap av 700-800 arbeidsplasser i Bergens-regionen. Konsekvensene av en kraftforsyningskrise i Bergens-området vil være enda mer dra-

matiske. Et ja til Statoils planlagte kraftvarmeverk på Mongstad vil være det mest effektive energipolitiske tiltaket for å unngå en forsyningskrise i Bergens-området. Det vil også være den miljømessig beste løsningen. Samtidig må Statoil i løpet av kort tid treffe sine beslutninger om fremtiden for oljeraffineriet på Mongstad. Derfor er det viktig med en avklaring fra Regjeringen om selskapet får utslippstillatelse til det planlagte kraftvarmeverket - uten særnorske krav om CO₂-rensing - så raskt som mulig.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber Regjeringen innvilge Statoils søknad om et kraftvarmeverk ved oljeraffineriet på Mongstad.
2. Stortinget ber Regjeringen vurdere de næringspolitiske ringvirkninger i regionen av et gassrør til Mongstad.

6. oktober 2006

